

EEN INTRODUCTIE OP INCLUSIE, WAT IS HET?

De komende tijd zullen wij vanuit ACT-inclusief voor het tijdschrift *Sociaal Domein* columns schrijven over inclusie en inclusief handelen. Hierbij zullen we dieper ingaan op onze visie, verschillende sociale thema's (met korte casussen) en mogelijkheden voor inclusief handelen en gelijke kansen voor jeugdigen. In deze column gaat het over de vraag wat we moeten verstaan onder de term inclusie.

Het diversiteitsprincipe en inclusie

Het mag duidelijk zijn, de term inclusie is sinds enkele jaren met een flinke opmars bezig. We horen de term steeds vaker gebruikt worden in diverse betekenissen. De term inclusie is zelfs een zogenaamd hoerabegrip geworden voor politieke partijen, bestuursprofessionals en professionals en belangenorganisaties die het kunnen meedoen (het participeren) van specifieke groepen in onze samenleving belangrijk vinden. Het nadeel van het populair worden van de term is dat het daardoor ook snel zijn betekenis verliest. De term inclusie komen we vaak tegen in combinatie met het begrip diversiteit en wordt soms ook als synoniem gebruikt. Maar klopt dat wel? Het antwoord is simpel, dat klopt niet. Bij inclusie gaat het niet specifiek (zoals bij diversiteit) over de wederzijdse erkenning van verschillen tussen mensen.

De term inclusie horen we ook veel als we het hebben over het meedoen van mensen met een handicap. Dit heeft aan de ene kant te maken met het feit dat de gehandicaptenbeweging de term inclusie al veel langer gebruikt. Aan de andere kant doordat het begrip meer bekend is geworden met het ratificeren van het VN-verdrag Handicap in 2016. In dit verdrag staat wat Nederland moet doen om de positie van mensen met een beperking te verbeteren. Op de website van de rijksoverheid lezen we dat dit geldt '*... op alle terreinen die voor hen [gehandicapte mensen], net als voor ieder ander, belangrijk zijn. Bijvoorbeeld werk, onderwijs, vervoer, cultuur, sport en andere vrijetijdsbesteding*'.¹ Een belangrijk kenmerk van inclusie komt hierbij naar voren: het gaat over het meedoen van mensen, niet door deze doelgroepen te vragen zich aan te passen, maar door te kijken wat wij voor hen kunnen doen.

Hoogleraar sociaal beleid en planning Douwe van Houten (2010) onderscheidde in het blad *Sociale Interventie* al in 2008 tien gronden voor discriminatie. Bijvoorbeeld, bij de een gaat discriminatie over mensen met een beperking, voor de ander over etnische minderheden en voor weer een ander over chronische ziekte.² Movisie onderscheidt in 2021 twaalf diversiteitsfactoren.³ Verhelderend is dat Van Houten hiervoor een diversiteitsprincipe introduceert. Dit principe gaat volgens hem over het tegengaan van discriminatie – door het erkennen van

verschil en diversiteit van mensen – en daarna het bevorderen van inclusie. Hij geeft daarbij ook aan dat we bij het spreken over discriminatie en het bevorderen van inclusie in Nederland al snel spreken over gelijke behandeling, vanwege het gelijkheidsbeginsel in onze grondwet. Het thema gelijke kansen dat hiermee samenhangt is een thema voor een andere column.

Een smalle en een brede definitie

Samenvattend gaat het bij inclusie dus net als bij diversiteit over de erkenning van verschillen tussen mensen en specifiek over wat wij als gemeenschap in onze omgeving én ons handelen daarvoor kunnen doen. De focus op verschillende gebieden voor inclusie resulteert in voorkeuren voor een smalle of brede benadering. Zo zijn er belangengroepen en professionals die vinden dat de focus smal moet blijven, bijvoorbeeld alleen gericht op fysieke en geestelijk gehandicapte mensen, om de doelen voor deze doelgroep te kunnen realiseren.

ACT-inclusief sluit aan bij Douwe van Houten zijn definitie van inclusie: '*... dat iedere burger kan deelnemen aan alle facetten van de samenleving op zijn of haar manier*'. (p. 45) Bij ACT-inclusief richten wij ons daarbij op alle jeugdigen in Nederland. Hoe denken jullie daarover? Laat het ons weten via babbel@act-inclusief.nl

Het volgende blog zullen we dieper ingaan op inclusie en gelijke kansen.

Maarten Kester en Hans Pollen

Bronnen

- ¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/rechten-van-mensen-met-een-handicap/positie-mensen-met-een-beperking-verbeteren-vn-verdrag-handicap>
- ² https://www.researchgate.net/publication/43529121_Werken_aan_inclusie (p.45)
- ³ <https://www.movisie.nl/overzicht-diversiteitsfactoren-sociaal-professionals> (p.3)